

Inxhinieria Softuerike

Konceptet në Testim të Softuerit

FAKULTETI: SHKENCA KOMPJUTERIKE DHE INXHINIERI

Kontenti

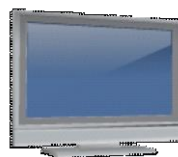
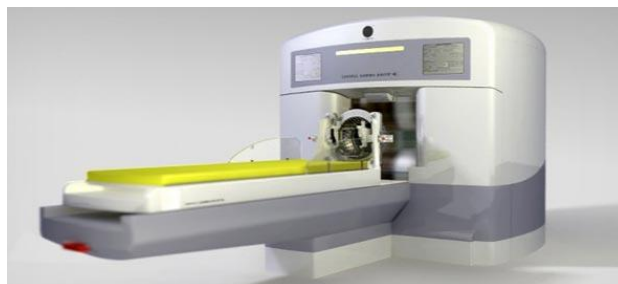
- Definicioni ç'ka kuptojm me testim të softuerit
- Nivelet e testimit të softuerit
- Llojet e testimit të softuerit

Ç'ka është Testimi i softuerit

PJESA E PARË

Softueri është gjithëandej

Dështime të Softuerit

- 2017: 606 dështime të regjistruara të programeve kompjuterike, duke prekur 3.7 miliardë njerëz, 314 kompani, humbje financiare 1.7 trilion dollarë
- 2016: Nissan tërhoqi 4 milion makina nga tregu për shkak të dështimit të softuerit në detektorët ndijor të kutisë së ajrit.
- 2016: Informacioni i humbur për shkak të butonit të mbrapa të shfletuesit gjatë përdorimit të softuerit në internet TurboTax
- 2015: Dështimet e terminalit tregtar të Bloomberg detyruan qeverinë britanike të shtyjë shitjen e borxhit prej 4,4 miliardë dollarësh
- 2014: Ndërprerja e Dropbox ishte për shkak të një faji në një skenar mirëmbajtjeje
- 2012: Fajet në një softuer të ri tregtar të Knight Capital shkaktojnë 440 milion dollarë
- 2003: Ndërprerja verilindore për shkak të sistemit të alarmit në dështimin e sistemit të menaxhimit të energjisë, duke prekur 40 milion njerëz në 8 shtete të SH.B.A.-së, 10 milion njerëz në Ontario, Kanada
- 1999: Toka Mars në NASA u rrëzua për shkak të një faji të integritetit në njësi

Pse duhët të Testojëm

water
test

car test

spicy
food

Buss crashes

Testimi në shekullin e 21^{-të}

- ✓ Softuer kritik i sigurisë, në kohë reale
- ✓ Softueri i ngulitur (embedded)
- ✓ Aplikacionet e ndërmarrjeve
- ✓ Aplikacion platforma për Siguri
- ✓ Ueb aplikacione
- ✓ Aplikacione mobile

Testimi i softuerit po bëhet më i rëndësishëm

Çfarë po përpiqemi të bëjmë kur testojm..?
Cilat janë qëllimet tuaja...?

Shembull

```
public static int numZero (int[] arr)
{ // Efektet: Nëse arr is null throw NullPointerException
  // else return the number of occurrences of 0 in arr
  int count = 0;
  for (int i = 1; i < arr.length; i++)
    if (arr[i] == 0)
      count++;
  return count;
}
```

- ☐ Ekziston një gabim i thjeshtë në *numZero*
- ☐ Ku është *vendndodhja* e *gabimit* në kodin burimor??
- ☐ Si do të rregullohet?
- ☐ A mund të *arrihet* vendndodhja e gabimit? Si sillet programi i *korruptuar*? A e korrupton gjithmonë *gjendjen* e programit?
- ☐ Nëse gjendja e programit është e korruptuar, *dështon* *numZero*? Si?


```
public static int numZero (int[] arr)
{ // Effects: If arr is null throw NullPointerException
  // else return the number of occurrences of 0 in arr
  int count = 0;
  for (int i = 1; i < arr.length; i++)
    if (arr[i] == 0)
      count++;
  return count;
}
```

❑ **Fault:** një defekt në kodin burimor

`i = 1 [duhet të fillojnë kërkimin në 0, jo në 1]`

❑ **Error:** gjendje e gabimi në program është shkaktuar nga ekzekutimi i **defektit**

`Bëhet 1 [hyrja në varg 0 nuk lexohet kurrë]`

❑ **Failure:** Përhapja e gjendjës së gabuar për rezultatet e programit

`Ndodh përderisa arr.length > 0 dhe arr[0] = 0`

```
public static int numZero (int[] arr)
{ // Effects: If arr is null throw NullPointerException
  // else return the number of occurrences of 0 in arr
  int count = 0;
  for (int i = 1; i < arr.length; i++)
    if (arr[i] == 0)
      count++;
  return count;
}
```

Fault: `i = 1` [duhet të fillojnë kërkimin në 0, jo në 1]

❑ Test 1: [4, 6, 0], pritet 1

Error: `i` është 1, jo 0, në iteracioni e parë
Failure: asnjë

❑ Test 2: [0, 4, 6], pritet 1

Error: `i` është 1, jo 0, gabimi përhapet në ndryshore `count`
Failure: `count` është 0 në gjendjen e kthimit

Kostoja dhe testimi i një Softueri

□ Edhe pse **testimi i softuerit** është vetë një **aktivitet i shtrenjtë**, megjithatë nëse **vihet** në **përdorim** softuerin **pa testim** mund të ketë **kosto** potencialisht **shumë më të lartë** se ai i **testimit** të **'rregullt'**, posaçërisht në sistemet ku **përfshihet siguria njerëzve**.

Në ciklin e zhvillimit të softuerit **sa më herët gabimet zbulohen** dhe **largohen**, **më e ulët është kostoja** e largimit të tyre.

Motivi për të testuar softuerin:

Si shpërndahe *kostoja* për Projektin?

□ Është interesante të **dimë cilat faza të një projekti** (zhvillimit të softuerit) **kushtojnë më shumë para?** Figura 1.1 paraqet shifra tipike.

□ Është e qartë se *kostoja e testimit është e madhe*, ndërsa **kodimi përbën** vetëm *një pjesë të vogël* të zhvillimit të softuerit.

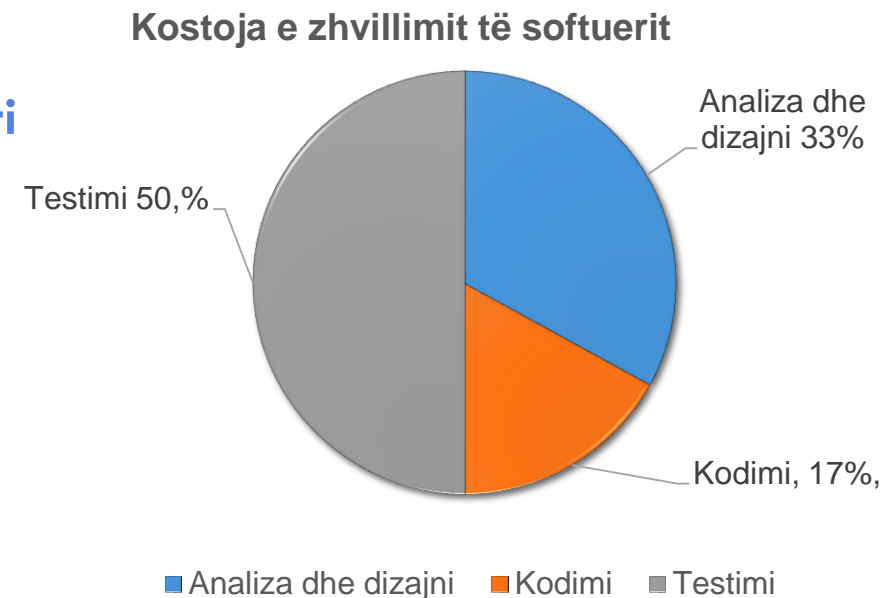

Fig. 1.1 Shpenzimet relative të fazave të zhvillimit të softuerit

Motivi për të testuar softuerin: *ku ndodhin **gabimet** në Projekt?*

□ Nëse **gabimet** janë një **problem i madh**, kur bëhen ato? Figura 1.2 tregon *shifrat duke treguar numrin e gabimeve të bëra në fazat e ndryshme të një projekti*:

□ Megjithatë, **këto të dhëna** janë mjaft *relative* ose edhe *mashtuese*.

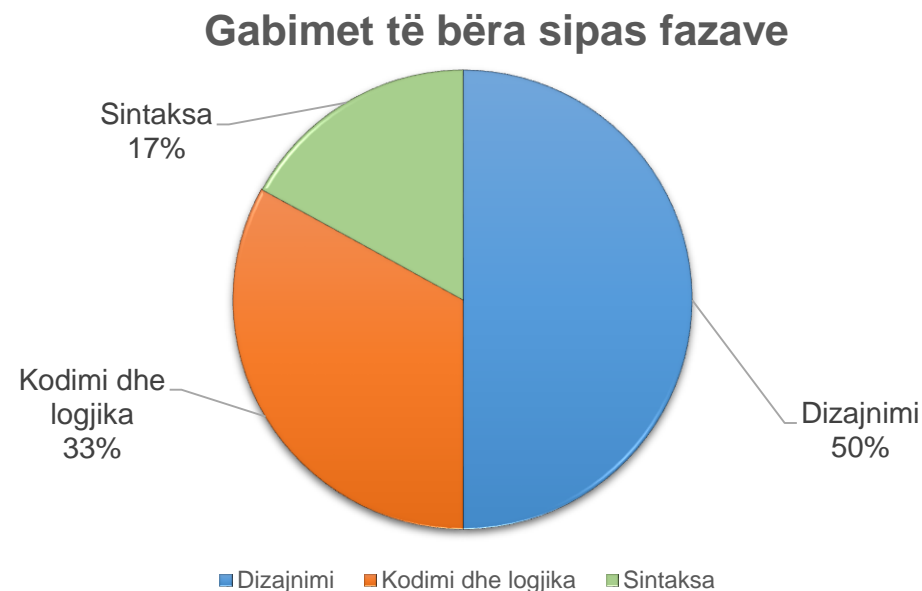

Fig. 1.2 Numri relativ i gabimeve të bëra gjatë fazave të zhvillimit të softuerit

Motivi për të testuar softuerin: *shpenzimet e rregullimit të softuerit?*

- Ajo që ka rëndësi është se *sa kushton* për të **rregulluar një gabim**.
- Dhe sa më gjatë që gabimi të mbetet i *pazbuluar*, aq më *shumë shpenzimet* do të kemi për të i **rregulluar** këto *gabimet*.

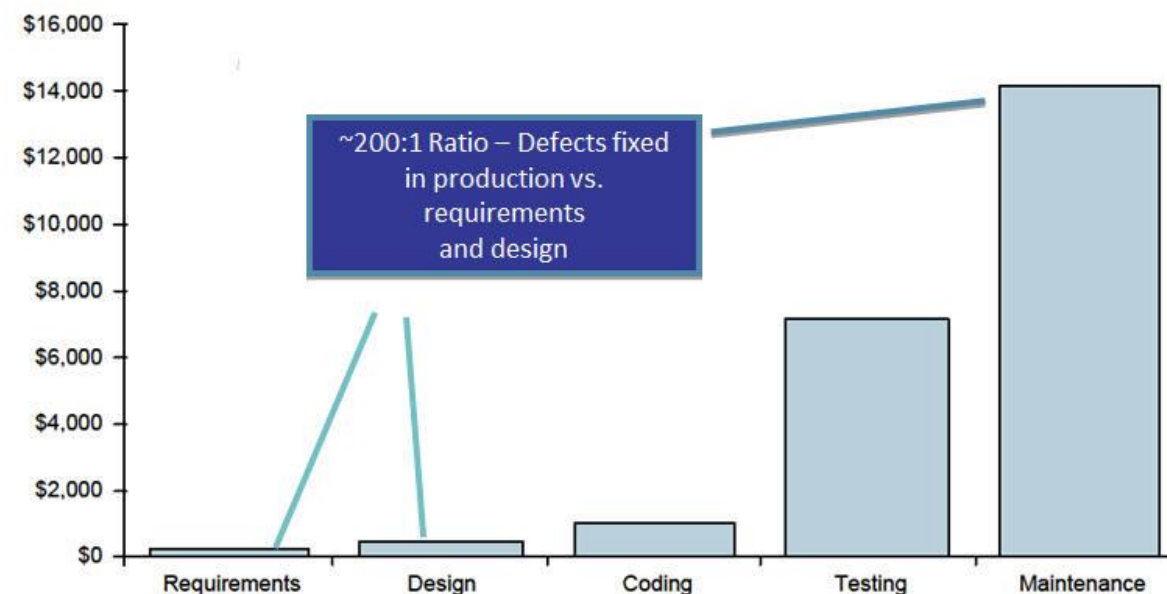

Fig. 1.3 source: *national institute of Standarts and Technology (USA)*

Motivi për të testuar softuerin: rasti në microsoft

- ❑ **Testimi konsumon** në mënyrë tipike një proporcion të madh (*ndonjëherë deri në 50%*) të punës **për zhvillimin e një sistemi.**
- ❑ **Microsoft-i** punonë *ekipet e programuesve* (të cilët programojn aplikacione) dhe **ekipet** plotësisht të *ndara të testuesve* (të cilët i testojnë ato).
- ❑ Në **Microsoft** ekzistojnë *sa ka puntorë që programojn* ka edhe po aqë **puntorë të përfshirë në testim.**

Kush duhet të bëjë Testimin?

- ☐ **Testimi** kërkon që zhvilluesit të *gjejnë gabime* nga **softueri** i tyre.
- ☐ Është e *vështirë* për zhvilluesi i softuerit të *tregojë gabime* nga krijimet (programet) e veta.
- ☐ Shumë organizata kanë bërë një dallim në mes të *fazës së zhvillimit* dhe *testimit*, duke i bërë **grupe/departamente** të ndryshëm përgjegjës për secilën **faze/pjesë**.

zhvilluesit vs testerët

Developer vs Tester

I am not able to replicate this issue. This is working fine on my machine. So close this bug.

I don't care if it is working fine on your machine. We are not going to deliver your machine to Client.

Qëllimi i testimit të Softuerit (1)

□ Qëllimet e Testimit të Softuerit:

- Të demonstrojë se softueri i plotëson kërkesat e tij.
- Të identifikoj *situata* në të cilat sjellja e softuerit është e pasaktë ose e padëshirueshme.

□ Testimi i defekteve ka të bëjë me eliminimin e gjendjeve të padëshiruara të sistemit të tilla si rrëzimet (crashes) e sistemit, ndërveprimet e padëshiruara me sistemet e tjera, llogaritjet e pasakta dhe korruptimin e të dhënave

Qëllimi i testimit të Softuerit (2)

□ Testimi për **Validim**

- Të ju **demonstrojë zhvillueseve** dhe **klienteve** të sistemit, që **softueri** i **plotëson** **kërkesat e tijë**.

□ Testimi për identifikim të **Defektit**

- Për të **zbuluar gabimet** ose **defekte** në softuer ku **sjellja e tij** është e **jo-korrekte** ose nuk i **përfille specifikimin** të **definuar** për **të**.
- Një test i **suksesshëm** është një test që e **shtynë sistemin** të **performon në form jo-sakët...!!** (gabimisht) dhe kështu **ekspozon defektet** në **sistem**.

Validimi dhe Verifikimi (IEEE)

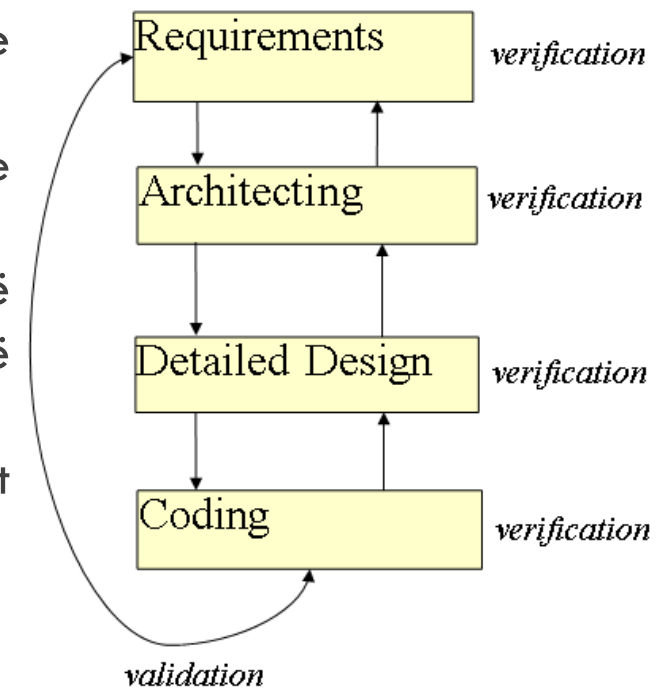
❑ **Validimi (Vlefshmëria):** Procesi i vlerësimit të softuerit *në fund* të zhvillimit të softuerit për të siguruar *pajtueshmërinë* me përdorimin e synuar

- *Nuk është bërë* nga zhvilluesit, por nga ekspertë në përdorimin e synuar të softuerit

❑ **Verifikimi:** Procesi i derteminimit nëse produkti në fazën e caktuar të procesit të zhvillimit të softuerit *përmbushin kërkesat* e *përcaktuara* gjatë fazës së mëparshme

- Kërkon njohuri teknike në softuer, që normalisht bëhet nga zhvilluesit në fazat e ndryshme të zhvillimit

V & V qëndron për "verifikim dhe validim të pavarur"

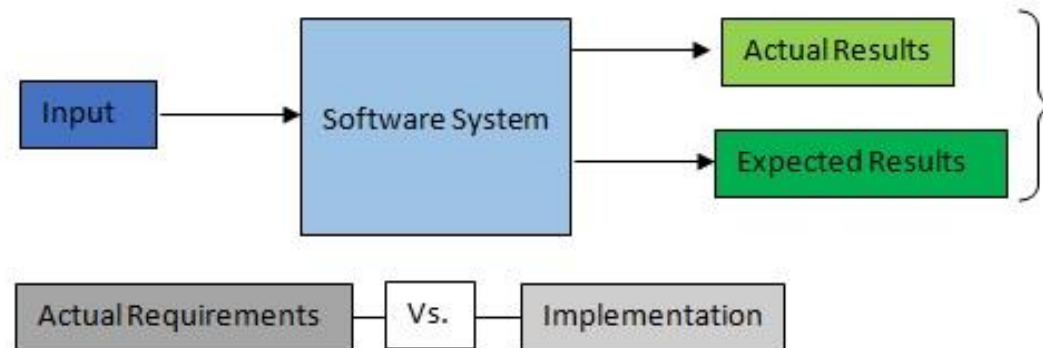

Ç'ka është Testimi i softuerit

- **Testimi** tregon se një program *e bën atë* që është *menduar të bëjë* dhe të *identifikoj/gjejë defekte* të programit para se të *vihet në përdorim*.
- **Në fazën e parë** - Testimi është procesi i *ekzekutimit të një programi* me qëllim të **gjetjes së gabimeve**.
- **Në fazën e fundit** - Testimi është procesi i demonstrimit, se gabimet nuk janë të pranishme (pas largimit të të gjitha bugs-ave)
 - Kur e **testojm** një program, duam të *shtojmë vlera* në të. *Shtimi i vlerave* përmes testimit nënkupton *ngritjen e cilësisë* ose *besueshmërisë* së programit.
 - **Rritja e besueshmërisë** së programit do të thotë gjetja dhe **heqja e gabimeve**.

Ç'ka është Testimi i softuerit...

□ *Testimi i softueri* është një **aktivitet** që *kontrollon* nëse **rezultati aktual** përputhet me **rezultatit e pritur** dhe për të **siguruar** që dhe sistemi softuerikë është pa **defekte!!**.

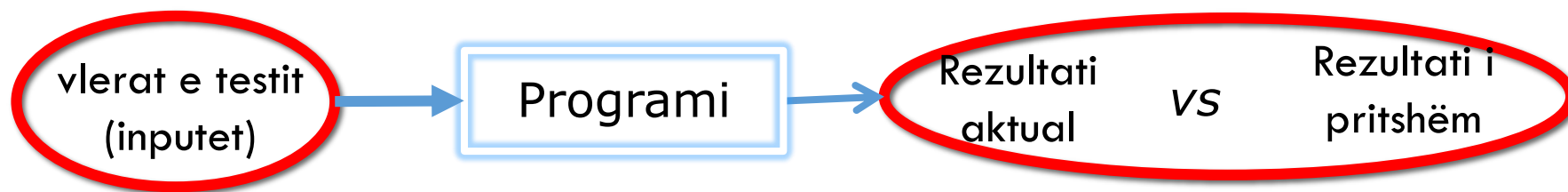

Procesi i testimit të një Softuer!!

☐ **Testimi** = proces i definimit së *vlerave hyrëse* (inputeve) për të *testuar* kundër një softueri

☐ **Debugimi** = proces i gjetjes së defekti ose defektëve, që ka rezultuar në dështimin e softuerit

Test Rasti përbëhet nga *vlerat e testimit* dhe *rezultatet e pritshme*

1. Testimi është në thelb rreth zgjedhjes së grupeve të caktuar të vlerave nga domeni i inputeve të softuerit që testohet
2. Duke ofruar vlerat hyrse testues, krahasoni rezultatet aktuale me rezultatet e pritshme

Çfarë duhet të Testojmë?

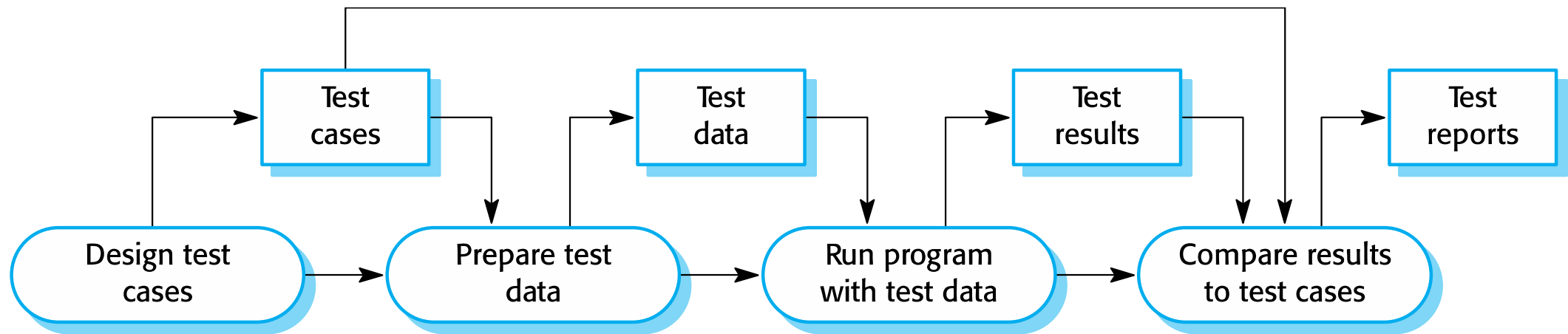
- ❑ Ne duhet të i **testojmë (sjellet)** e programit për *çdo input të mundshëm*. Kjo do të thotë, ne **duhet të testojmë** për të **gjitha inputet valide** (të vlefshëm) dhe **invalidë** (të pavlefshme).
- ❑ Supozoni se një program kërkon **dy 8 bit integers** si **input**.
 - Gjithsej kombinimet e mundshme **janë $2^8 \times 2^8$** , nëse për këtë kërkohet vetëm *një sekondë për të ekzekutuar* një **grup inputesh**, mund të ketë **nevojë 18 orë** për të **testuar** (provuar) të **gjitha kombinimet**.
 - Praktikisht, **inputet** janë më **shumë se dy** dhe **madhësia** është gjithashtu *më shumë se 8 bit*. Ne gjithashtu nuk kemi konsideruar **inputet e pavlefshme (invalidë)** ku shumë kombinime të mundshme.
- ❑ Prandaj, **testimi i plotë nuk është i mundur...!!**,
 - Edhe pse mund të dëshirojmë ta bëjmë këtë.

Testimi, Test rasti dhe Plani i Testimit

- **Termat e testim** dhe **testit të rast** përdoren në *mënyrë të ndërsjellë*. Në praktikë, të dyja *janë të njëjta* dhe trajtohen si **sinonime**.
- **Rasti i testimit (Test Case)** një grup i *inputeve për testim*, kushtet e ekzekutimit dhe *rezultatet e pritshme* të zhvilluara për një *funksion të caktuar*.
 - p.sh; Të testohet një path i caktuar i programit ose të verifikojnë pajtueshmërinë me një kërkesë specifike.
- **Plani i Testimit** - është pjesë e *dokumentacionit* të përgjithshëm të projektit që përshkruan se *çfarë, kur, si* dhe *kush* do të përfshihet në *procesin e testimit*.

Një model i procesit të Testimit të Softuerit

Mostra/Templata e rastit të Testimit

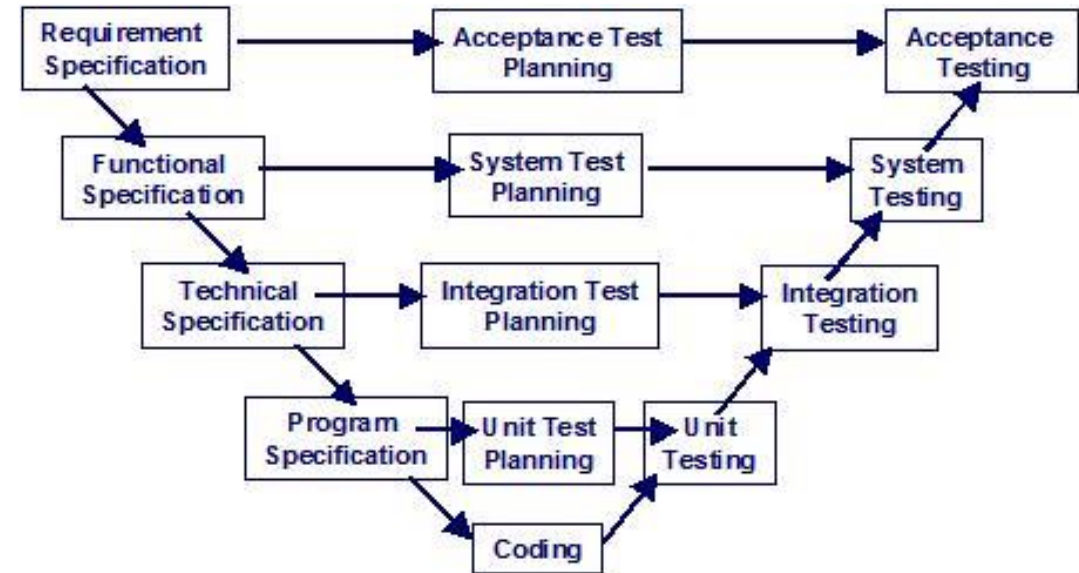
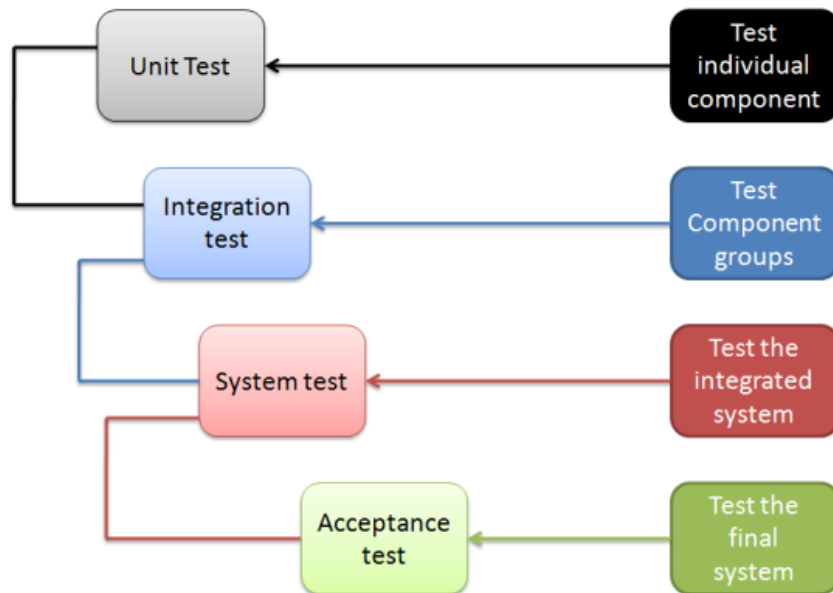
	Emri i Dritares Screen Name		Kalkulimi i Kredis		Logo e Kompanis				
	Përgatitur nga Prepared By		Ramiz HOXHA						
	Designation		Test Analyst						
	Data								
ID e Skenarit	3.1	Përshkrim i Skenarit Scenario Description		Verifikoni funksionalitetin e funksionit Kalkulimit te Kredis					
3.No	ID Rastit Testues Test Case ID	Përshkrim Rastit Testues Test Case Description		Hapat e Testimit Test Steps	Vlerat hyrëse Input Values	Rezultati e Pritshme Expected Result	Rezultati Aktual Actual Result	Statusi Status	ID e Defekti Defect ID
1	3.1.1	Testimi për të kontrolluar funksionalitetin e funksionit të Kalkulimit te Kredis duke futur e të dhënave të vlefshme në fusha të obligueshme		Shto: Emrin Shto: Acc No Shto :Loan Shto :Term	Name: John Smith Acc No: 123456 Loan: 2500 Term: 3 years	Term: 3 years Repayment: 79.86 Interest rate: 10% Total paid: 2874.96	Term: 3 years Repayment: 79.86 Interest rate: 10% Total paid: 2874.96	Kaloi/Pass	
1	3.1.2	Testimi për të kontrolluar funksionalitetin e funksionit të Kalkulimit te Kredis duke futur e të dhënave të pa vlefshme në fusha të obligueshme		Shto: Emrin Shto: Acc No Shto :Loan Shto :Term	Name: J Acc No: 023456 Loan: 2500 Term: 3 years	Duhet të shfaqet në error mesazh 'Ju lutem shtoni te dhenat e rregulla'	Term: 3 years Repayment: 79.86 Interest rate: 10% Total paid: 2874.96	Nuk Kalon/Fail	

Fazat e Testimit

- ☐ **Testimi në zhvillim**, ku sistemi është testuar gjatë zhvillimit për të zbuluar/identifikuar gabimet dhe defektet.
- ☐ **Testimi i verzionit**, ku një ekip i veçantë i testimit, teston një version të plotë të sistemit përpara se të lirohet/dorzohet tek përdoruesit.
- ☐ **Testimi i përdoruesit**, ku përdoruesit ose përdoruesit e mundshëm të një sistemi testojnë sistemin në mjedisin e tyre.

Testimi i Softuerit: Nivelet

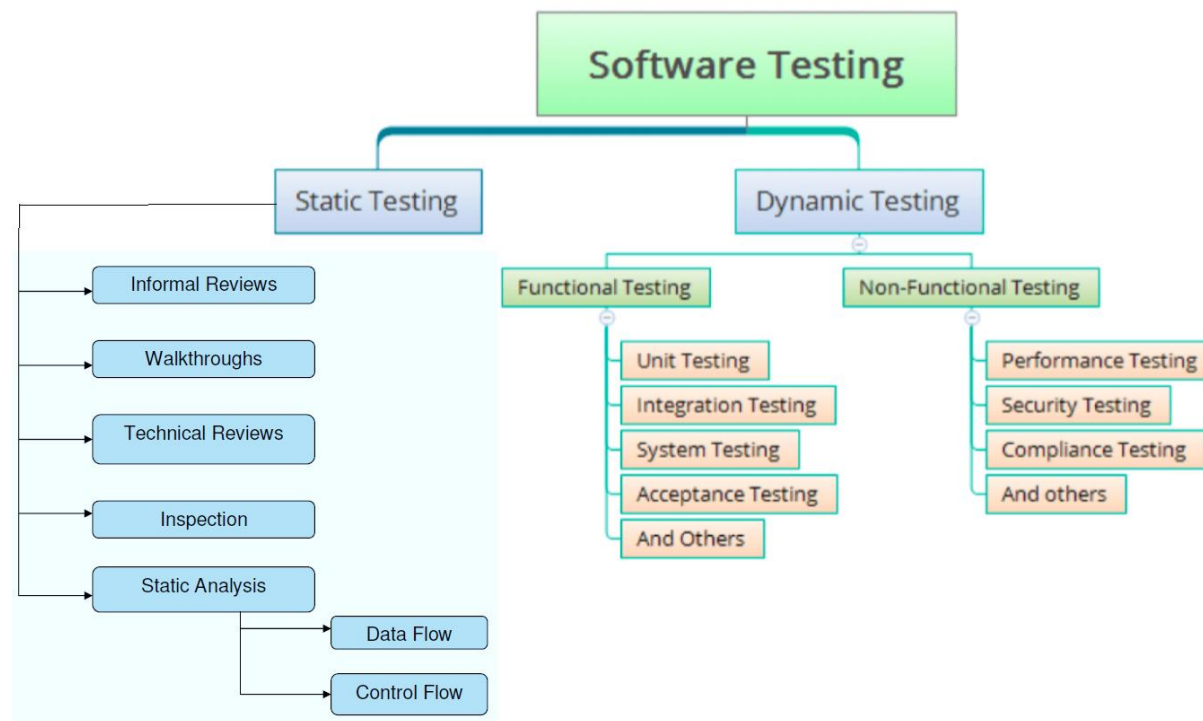

Testimi Statik dhe Dinamik

❑ **Testimi Statik** : Testimi programi i pa-ekzekutuar:

- Inspektimi i softuerit dhe disa forma të analizës
- Efektive në gjetjen e llojeve të caktuara të problemeve të tilla si problemet që mund të çojnë në gabime kur programi modifikohet

❑ **Testimi Dinamik**: Testimi duke ekzekutuar programin me *vlera hyrse (inpute) reale*

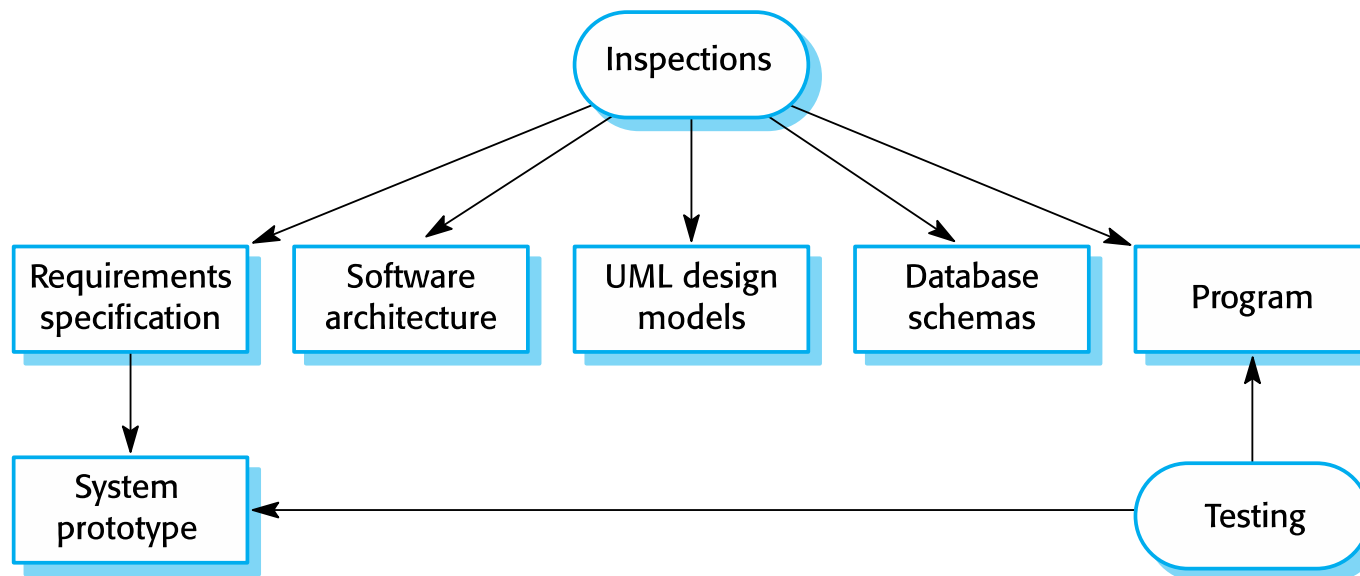

Inspektimet dhe Testimet (*testimi static*)

❑ **Inspektimet softuerit** - Ka të bëjë me analizën e *aspektit statike të sistemit* për të identifikuar **problemet** (*verifikim statikë ose testimi statik*).

❑ **Testimi i Softuerit** – Ka të bëjë me *ekzekutimin dhe observimin* e **sjelljeve** të produktit/programit (*verifikimi dinamik ose testimi dinamik*)

- Sistemi ekzekutohet me të dhënat për testim dhe observimin e operimit të sjelljeve

Testimi në zhvillim(Testimi Dinamik)

- **Testimi në zhvillim** përfshin të gjitha **aktivitetet testuese** që kryhen parimisht nga **ekipi i zhvillimit** të sistemit.
- **Testimi i njësisë (Unit Testing)**, ku testohen **njësitë individuale** të **programit** ose **klasat** e **objekteve**. **Testimi i njësisë** duhet të fokusohet në testimin e **funksionalitetit** të **objekteve** ose **metodave**.
 - **Testimi i komponentëve (Component or Integration Testing)**, ku janë **integruar** disa **njësi individuale** për të **krijuar komponente**. Testimi i komponentëve duhet të **fokusohet** në testimin e **interfaceve të komponentëve**.
 - **Testimi i sistemit (System Testing)**, ku disa ose të **gjithë komponentët** në një sistem janë të **integruar** dhe **sistemi** testohet në **tërësi**. **Testimi i sistemit** duhet të **fokusohet** në **testimin e ndërveprimeve të komponentëve**.

Shembull: Testimit Static dhe Testimit Dinamik

□ Rasti: *Shporta e blerjeve Online*

□ **Teknikat e testit statik:**

- Rishikoni dokumentet e kërkesë, dokumentet e dizajnit konceptual
- Kontrollimi i GUI të aplikacionit
- Kontrollimi i strukturës së të bazës së të dhënave të aplikacionit.

□ **Teknika të Testimit Dinamik:**

- Testimi i funksionalitetit të faqes së ndryshme.
- Kontrollimi i procesit të checkout dhe mënyrat e pagesës.
- Testimi i ndërfaqeve midis faqeve të ndryshme.

Testimi i njësisë (Unit Testing)

- ☐ Teston çdo modul individualisht.
- ☐ Zbaton një testimi i teknikës së kutisë së bardh (logjikën e programit).
- ☐ E implementuar ose realizuar nga zhvilluesit.

Testimi i komponentëve (Component ore Integration testing)

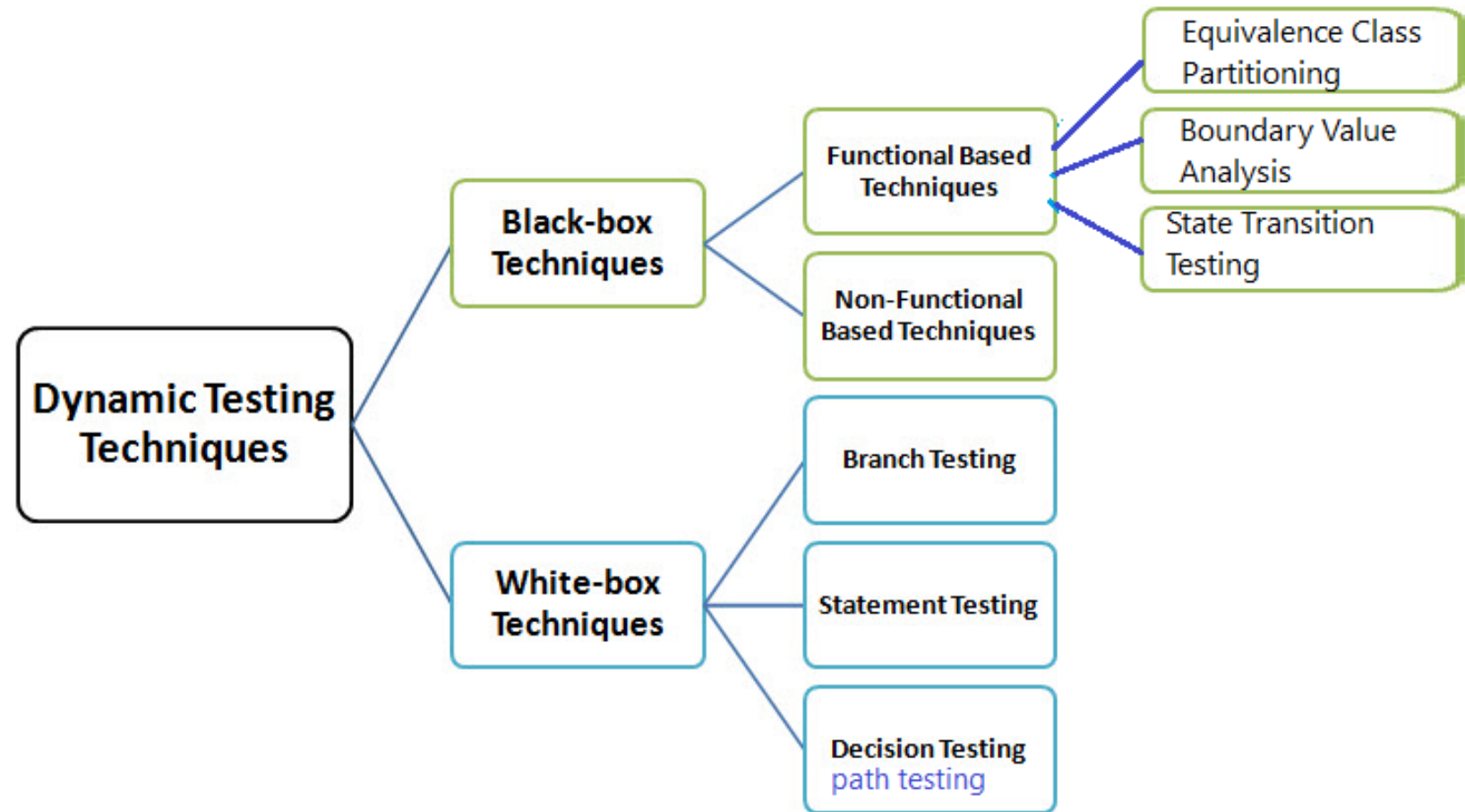
- ❑ Sapo të gjitha modulet të jenë testuar sipas *tëstimit të njësisë*, pastaj kryhet *testimi i integritetit/komponenteve*.
 - Është testimi **sistematik**.
- ❑ Prodhoni teste për të *identifikuar gabimet që lidhen me ndërfaqet (interfacing)*.
- ❑ **Llojet:**
 - Testimi i Integritetit; **Big-Bang**
 - Testimi i Integritetit: **Lartë-poshtë**
 - Testimi i integritetit; **Poshtë-lartë**
 - Testimi i integruar: **mix (hybrid)**

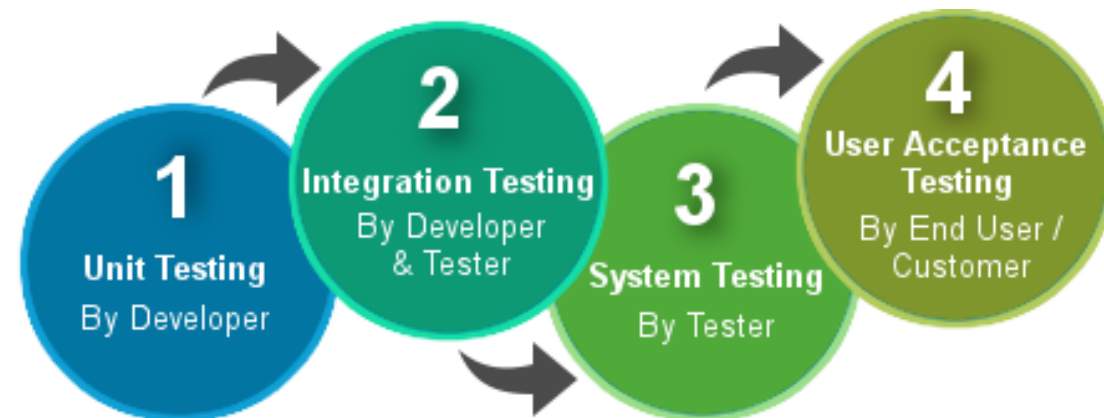
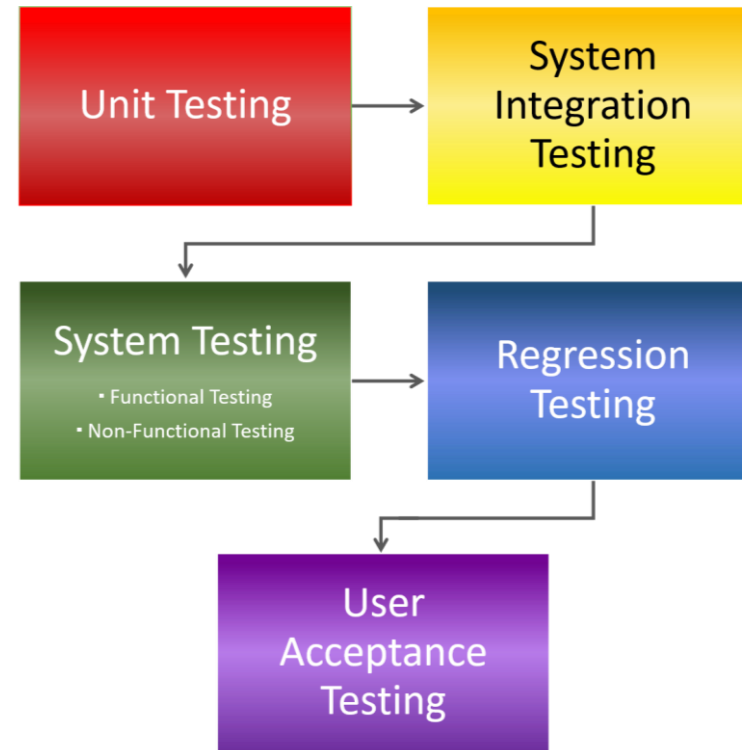
Testimi i sistemit (System testing)

- ❑ Sistemi në tërësi është testuar për të zbuluar/identifikuar gabimet e kërkesave.
- ❑ Verifikon që të gjitha elementet e sistemit funksionojnë si duhet dhe se funksionimi dhe performanca e përgjithshme e sistemit është arritur.
 - Zbaton një testimi të teknikës së kutisë së Zezë (testimi funksional).
- ❑ Llojet testimit të sistemit:
 - Testimi i Alpha
 - Testimi i Beta
 - Testimi i Pranimet (acceptance)
 - Testimi i Performancës

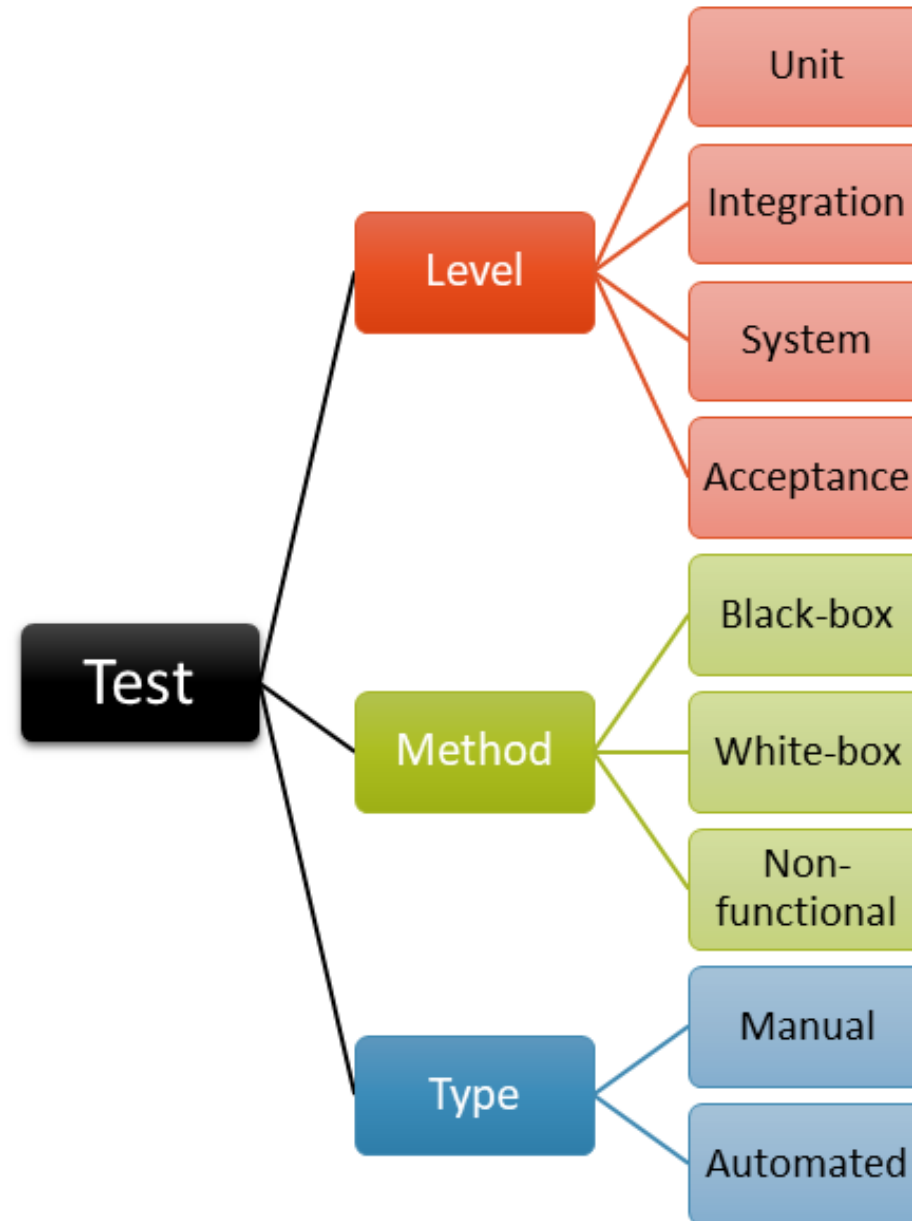
□ Teknikat/metodat e testimit Dinamik

Testimi i Softuerit: Nivelet

Organizimi i procesit të Testimit

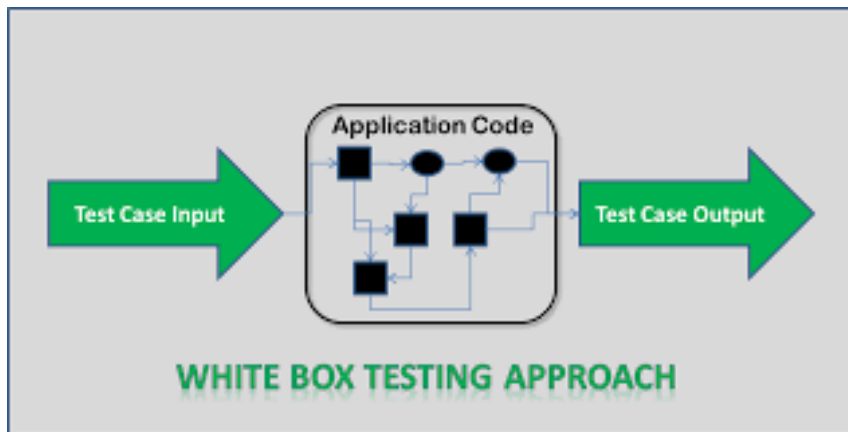
Metodat e Testimit të Softuerit (sipas kutisë së zezë dhe kutisë së bardhë)

PJESA DYTË

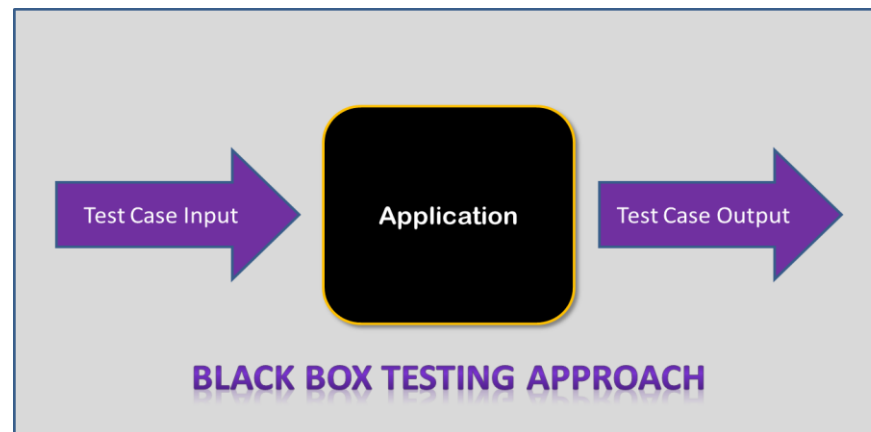

Metodat e Testimit të Softuerit

- Të **dy teknika** themelore të testimit software, testimi sipas **kutis së zezë** dhe testimi sipas **kutis së bardhë**

Metoda e testimit sipas kutis të bardhë

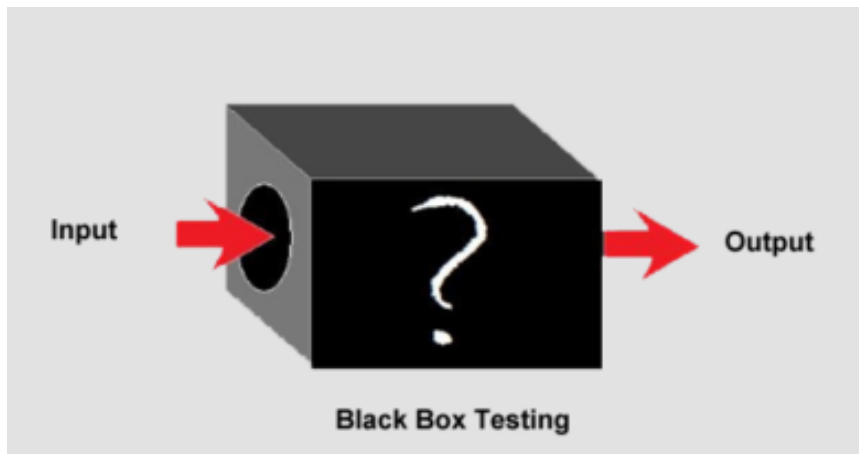
Metoda e testimit sipas kutis të zezë

Testimi i sipas metodës së kutis së Zezë

Testimi i sipas metodës kutia e Zezë (Black-box Testing) (1)

- ❑ **Testimi i kutisë së zezë.** Testimi i softuerit bazuar në **kërkesat funksionale** dhe të **biznesit** në funksionimin e tij pa njohuri të strukturës së brendshme ose kodit burimor të programit.
- ❑ Për shkak se **testimi** bëhet **sipas kutis e zezë** **qëllimisht injoron strukturën e kontrollit të programit**, vëmendja është përqendruar kryesisht në **sferën e informacionit** (p.sh., të **dhënat hyrse- inputs** dhe në të **dhënat** që **dalin-outputs**)

Specs:

1. Username input field, displays "Username" by default
2. Password input field, displays "Password" by default
3. Login button – when pressed, validate:
 - a. Both fields filled in
 - b. Username exists in system
 - c. Password at least 6 characters

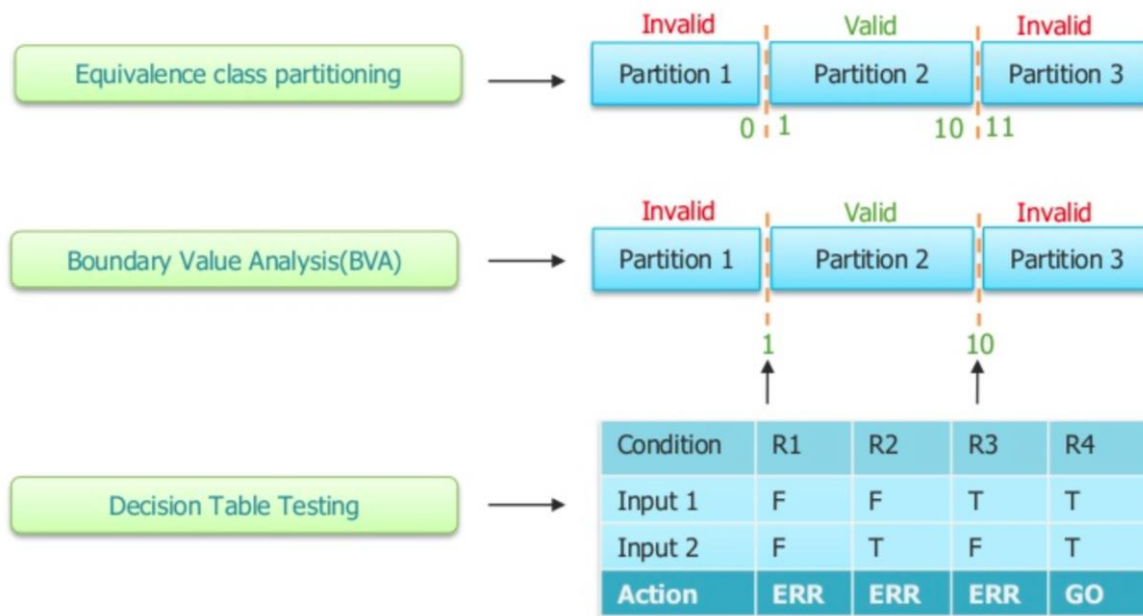

Testimi i sipas metodës kutia e Zezë (Black-box Testing) (2)

Ekzistojnë **katër** teknika të bazuara në specifikacione ose teknika sipas **kutisë së zezë**:

- Ndarjes së Klasës ekuivalente (Equivalence Class Partitioning)
- Analiza e Vlerës së kufirit (Boundary Value Analysis)
- Testimi i gjendjës/kalimit të Tranzacionit (State Transition Testing)
- Tabelat e vendimeve (Decision tables)

} Fokusuar në logjikën e biznesit ose rregullat e biznesit

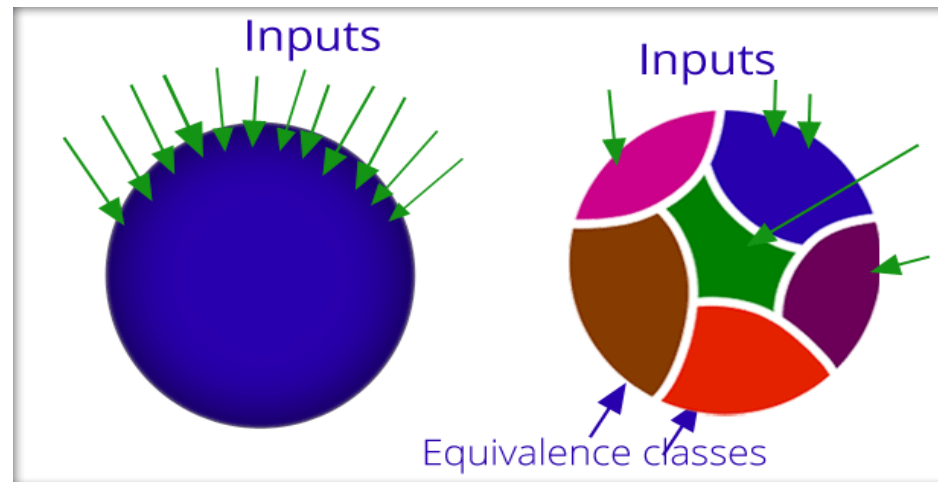
Zgjidhja e mundshme do të ishte duke ndarë në 3 klasë të ndryshme:

- Klasa e vlerave pozitive
- Klasa e vlerave negative
- Klasa e vlerave të pavlefshme/invalidë

Testimi i sipas metodës kutia e Zezë (Black-box Testing) (3)

□ Ndarjes së Klasës ekuivalente (Equivalence Class Partitioning Analysis):

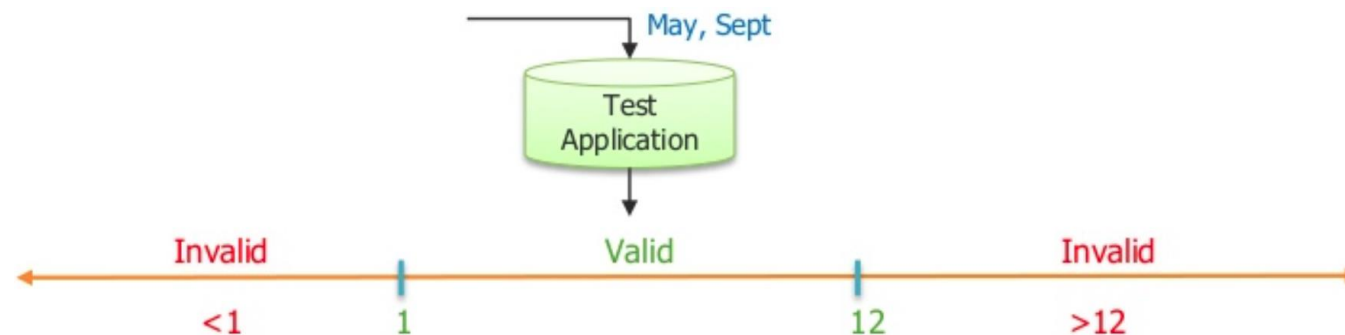
- Në këtë teknikë, ne ndajmë 'Sistemin nën Test' në numrin e klasave të ekuivalencës dhe vetëm i testojm disa/min vlera nga secili klasë.
- Grupi i vlerave i të dhënave që japin një rezultat/dalje të vetme quhet 'ndarje' ose 'klasa', dhe
- Nëse softueri sillet në mënyrë të barabartë me inputet nga ajo klasë atëherë quhet 'Ekuivalencë'. Prandaj, termi **Klasa Ekuivalente**

Testimi i sipas metodës kutia e Zezë (Black-box Testing) (4)

□ Ndarjes së Klasës ekuivalente/Equivalence Class Partitioning(ECP):

- Zakonisht nuk është e mundur që të **preformoj testimin e plotë** për shkak të **kohës** ose kufizimeve në **buxhetin** e projektit.
- **Ndarjes së Klasës ekuivalente** është **teknikë** shumë efektive e përdorur në testim, kjo form **zëvoglun numrin e të dhënave** për të **testuar** në aplikacionin

Për të qenë më efikas në kohë dhe buxhet dhe për të mos testuar të gjithë numrat ndërmjet 1 dhe 12, numrat <1 dhe >12 , ne ndajini të dhënat e testimit në 3 grupe, së pari për ndarje të vlefshme (klasa: 1 deri në 12, sekondë për ndarje të pavlefshme (<1) ndarje e pavlefshme (>12))

Testimi i sipas metodës kutia e Zezë (Black-box Testing) (5)

□ Aplikimi ndarjës së klaseve ekuivalente (ECP):

- Sipas shembullit tonë të dhënat e testimit mund të ndahen në klasa të mëposhtme

..., -3, -2, -1, 0

Ndarja invalide 1

1, 2, 3, ..., 12

Ndarja valide

13, 14, 15, ...

Ndarja invalide 2

- Tani për të testuar aplikacionin testuesi mund të përdorin vetëm një numër nga secilen ndarje
- Pra, ne mund ta testojm aplikacionin me vetëm tre numra (nga një numër i përzgjedhur nga secila ndarje)

Çdo numër i një ndarje të veçantë të klasës do të gjenerojë të njëjtin rezultat. Kjo është arsyeja pse kjo teknikë quhet ndarja e klasës së ekuivalencës.

Testimi i sipas metodës kutia e Zezë (Black-box Testing) (6)

□ Vlerave kufitare (Boundary Values):

- Ndarja e Ekuivalencës e Klasave nuk **garanton** testimin e aplikacionit në **vlerat kufitare**. Ajo ju jep të njëjtën peshë për të dy vlerat në **ndarje ekuivalente** dhe **vlerave e kufirit**

..., -3, -2, -1, 0
Ndarja invalide

1, 2, 3, ..., 12
Ndarja valide

13, 14, 15, ...
Ndarja invalide

- Analiza e vlerave kufitare është një **teknikë e rëndësishme** pasi dihet gjerësisht se vlerat **në kufijtë shkaktojnë më shumë gabime** në **system**.
- Prandaj një testues duhet gjithmonë të kontrollojë kufijtë sikur sistemi të dështojë, ka të ngjarë të dështojë në këto kufij vendimesh.

Testimi i sipas metodës kutia e Zezë (Black-box Testing) (7)

□ Applying analizen e Vlerave kufitare (Boundary Values BVA):

- Consider the previous example where we partition the test data into three classes
- In boundary values analysis a tester must also check on boundary values in addition to other test data.
- Lets apply BVA

..., -3, -2, -1, 0

Ndarja invalide 2

1, 2, 3....., 12

Ndarja valide

13, 14, 15.....

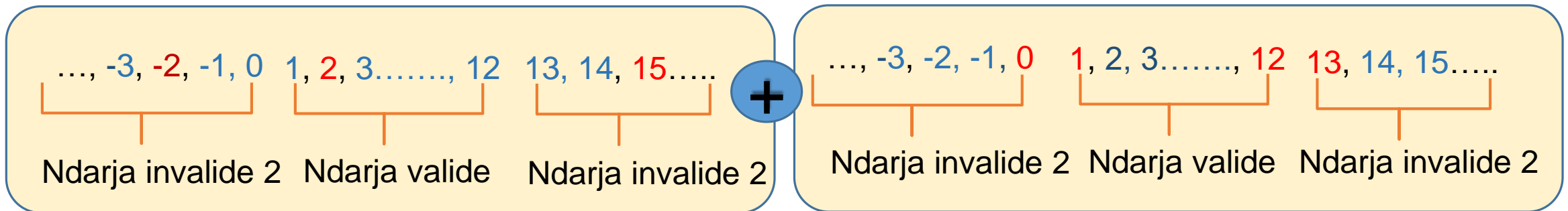

Ndarja invalide 2

- To apply BVA, we will take the minimum and maximum (boundary) values from the valid partition (1 and 12 in this case) together with first or last value respectively in each of the invalid partitions adjacent to the valid partition (0 and 13 in this case)

Testimi i sipas metodës kutia e Zezë (Black-box Testing) (8)

□ Aplikimi ECP dhe BVA së bashku

- Sipas shembullit ne do të kemi tri teste për ndarjen e ekuivalencës (një nga secila prej tri ndarjeve) dhe katër teste të vlerave kufitare
- Për të kryer testet ECP dhe BVA, një testues mund të përdorë një nga kombinimet e mëposhtme të të dhënave të testimit:
 - [-3, 6, 20] (for ECP tests) and [0, 1, 12, 13] (BVA tests)
 - [-4, 4, 14] (for ECP tests) and [0, 1, 12, 13] (BVA tests)
 - [-1, 5, 15] (for ECP tests) and [0, 1, 12, 13] (BVA tests)

Testimi i sipas metodës **kutia e Zezë**

Testimi i gjendjës/kalimit të Tranzacionit (State Transition Testing) ose Tabelat e vendimeve (Decision tables)

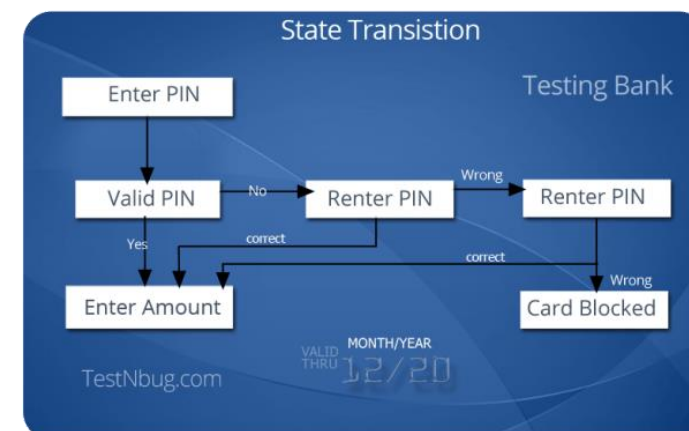
Shembull :

- Konsideroni automati ATM dhe ju doni të **tërhiqni para** duke përdorur kartën e debitit / kreditit.
- Nëse përdoruesi **fut fjalëkalim të gabuar-Aplikacioni** do të kërkojë të **futni fjalëkalimin përsëri**.
- Nëse përdoruesi fut fjalëkalimin e **gabuar për herë të dytë**, aplikacioni do të kërkojë nga përdoruesi që **të fut përsëri**.
- Herën e **tretë** nëse përdoruesi **fut fjalëkalimin e gabuar - Kartela** do të **bllokohet**.
- Kështu që do të ketë **3 faza të ndryshme të aplikimit** e cila nuk është gjë tjetër veçse tranzicioni i gjendjës.

Kombinimi më **efikas**, duke testuar potencialisht **të gjitha opsionet** për vlera **valide** dhe **invalid**

Decision Table					
		Col 1	Col 2	Col3	Col 4
Email Address	Input 1	INV	VAL	INV	VAL
Password	Input 2	INV	INV	VAL	VAL
SIGN IN	Output	ERR	ERR	ERR	Login Success

INV - Invalid ; VAL - Valid ; ERR - Error

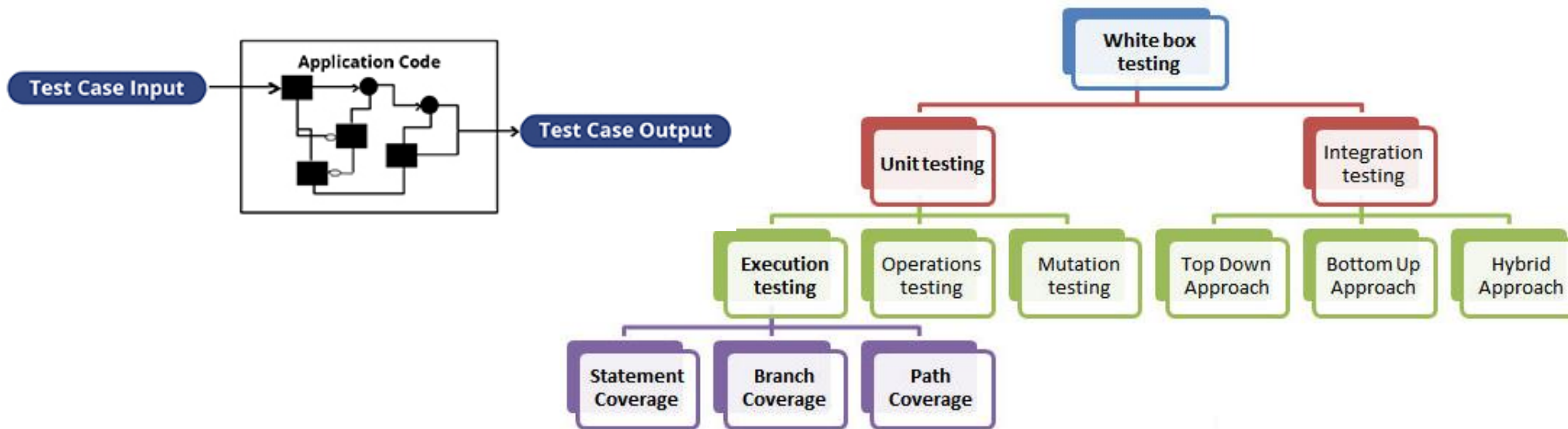
Testimi sipas metodës së kutis së bardhë

Testimi sipas metodës së kutis së bardhë

□ Llojet e testimi sipas *kutis së bardhë (white box testing method)*

- Testimi *White-box* ka të bëjë me teknikat për dizajnimin e testeve; kjo nuk është një nivel i testimit..!!!.
- Testimi bazuar në analizën e logjikës së brendshme (dizajn, kodi, etj). (Po ashtu, rezultatet e pritshme ende vijnë nga kërkesat.), njohur edhe si testim strukturore.

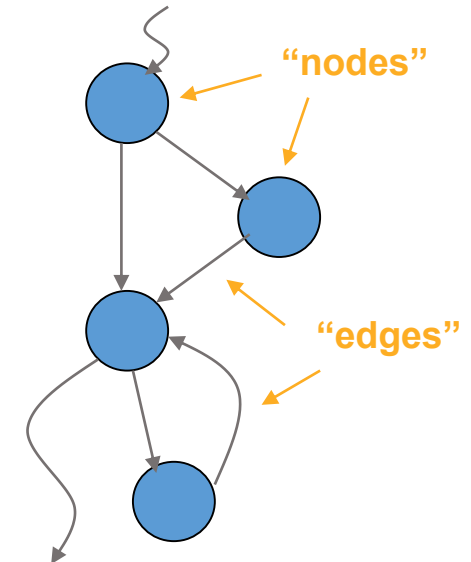
Testimi sipas metodës së kutis së bardhë

- ❑ **Trajtimi/mbulim i deklaratës (të gjitha-nyjet)**-Statement coverage (allnodes)
 - Sigurohuni që çdo rresht i kodit të testohet.
- ❑ **Trajtimi/mbulim i degëve (të gjitha-skajet)**-Branch coverage (alledge)
 - Sigurohet që çdo degë (p.sh. e true ose false) është testuar.
- ❑ **Trajtimi/mbulim i rruëgve (të gjitha-rrugët)**-Path coverage (allpaths)
 - Sigurohuni që të gjitha shtigjet e mundshme të testohen.

```

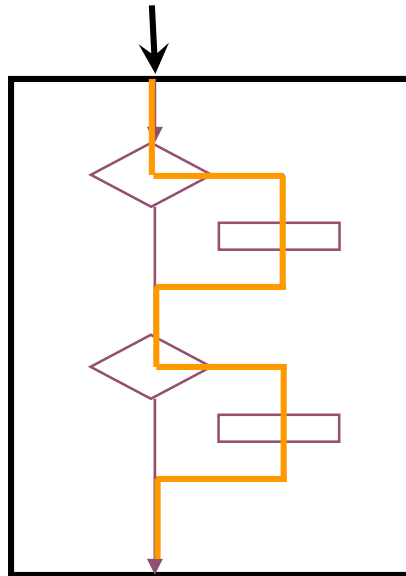
input(Y)
  if (Y<=0) then
    Y := -Y
  end_if
  while (Y>0) do
    input(X)
    Y := Y-1
  end_while

```


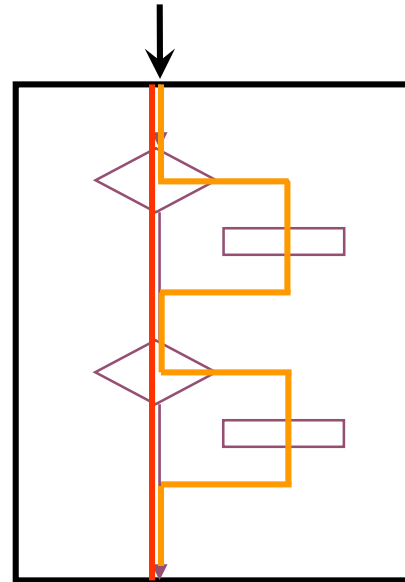
Testimi sipas metodës së kutis së bardhë

Statement (deklarata)

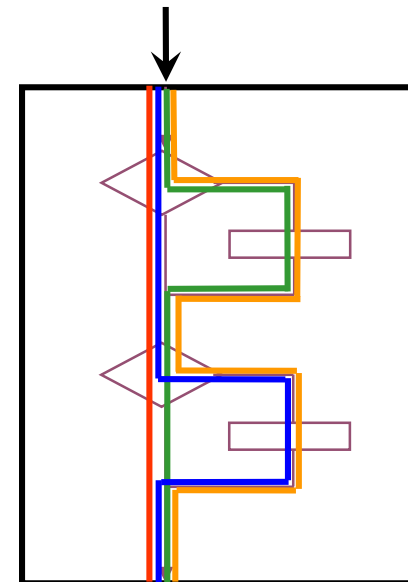
1

Branch (dega)

2

Path coverage (rruga)

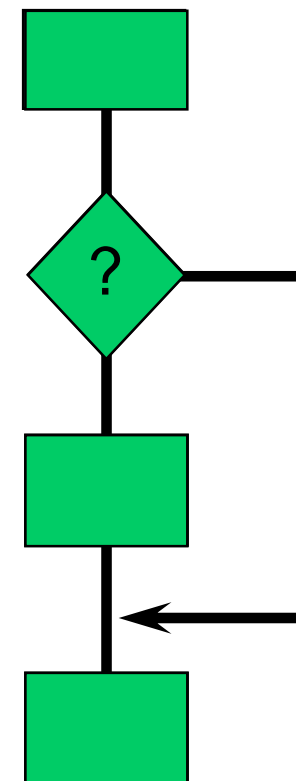

4 Test raste (Test cases)

Kriteret e Përfundimit të Testit dhe Vlera e SC (1)

- ❑ **Trajtimi/mbulim i deklaratës (të gjitha-nyjet)**-Statement coverage (allnodes)
- ❑ përqindja e deklaratave të ekzekutueshme të ushtruara nga një rethin testuese
- ❑ *trajtimi i deklaratave; $sc = \frac{nr\ i\ deklaratave\ te\ testuar}{nr\ total\ i\ deklaratave}$*
- ❑ shembull:
 - Programi ka 100 deklarata
 - testet ushtrojnë për 87 deklarata
 - D.m.th mbulimi i deklaratave = 87%

Shembull i mbulimit të deklaratave

1	read(a)
2	IF a > 6 THEN
3	b = a
4	ENDIF
5	print b

Numri i deklaratave

Pasi të gjitha 5 deklaratat janë 'mbuluar' nga ky rast testimit, ne kemi arritur 100% mbulim e deklarimit

Test rasti	Input	Rezultati i pritur
1	7	7

Kriteret e Përfundimit të Testit dhe Vlera e BC

- ❑ **Trajtimi/mbulim i degëve (të gjitha-skajet)-Branch coverage (alldges)**
- ❑ Hulumtimet në industri kanë treguar se përmes testimit funksional arrin vetëm 40% deri në 60% të mbulimit të vendimeve/degëve.
- ❑ **Vendimi/mbulimi i Degës** është më i fortë se **mbulimi i deklaratave** dhe kërkon më shumë raste testimi për të arritur mbulimin e vendimit 100%.
 - Le të marrim një shembull për të shpjeguar mbulimin e vendimit:

```

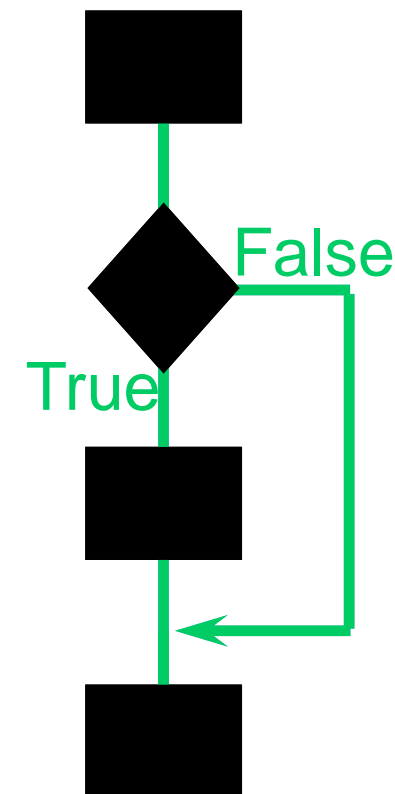
READ X
READ Y
IF "X > Y"
PRINT X is greater than Y
ENDIF

```

```

/*To get 100% statement coverage only one test case
is sufficient for this pseudo-code.
TEST CASE 1: X=10 Y=5 */

```


Rast i Testimit (Test Cases)

- **Mbulimi i deklaratës** – ekzekutimi i një rasti të testimit, të mbulimi ishte i mjaftueshëm sipas drejtimit në degën

– Tc1: a, b, f, g, h, d, e

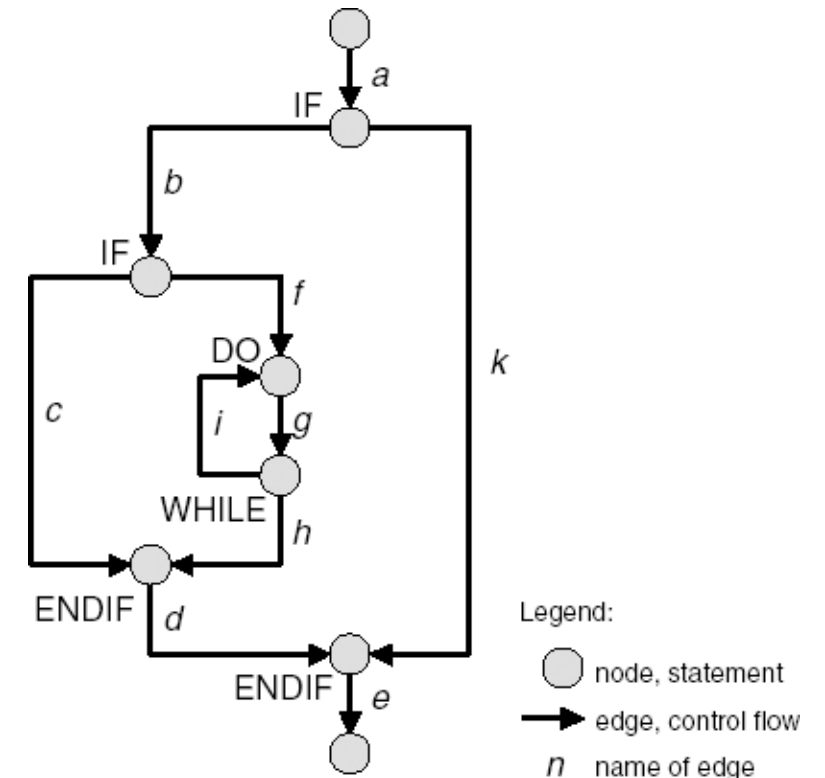
- Deget **c**, **i**, the **k** nuk janë ekzekutuar ose mbuluar në rastin e testimit më lartë

- Test raste shitesë janë të nevojshëm:

– Tc2: a, b, c, d, e

– Tc3: a, b, f, g, i, g, h, d, e

– Tc4: a, k, e

Rast i Testimit (Test Cases)...

□ Mbulimi i rrugëve

□ Të gjitha rrugët e mundshme përmes testimit testohen

□ P.sh. Cikli pa përsëritje:

- a, b, f, g, h, d, e

○ Cikli(Loop) me kthim të vetëm (i) dhe një përsëritje të vetme :

- a, b, f, g, i, g, h, d, e

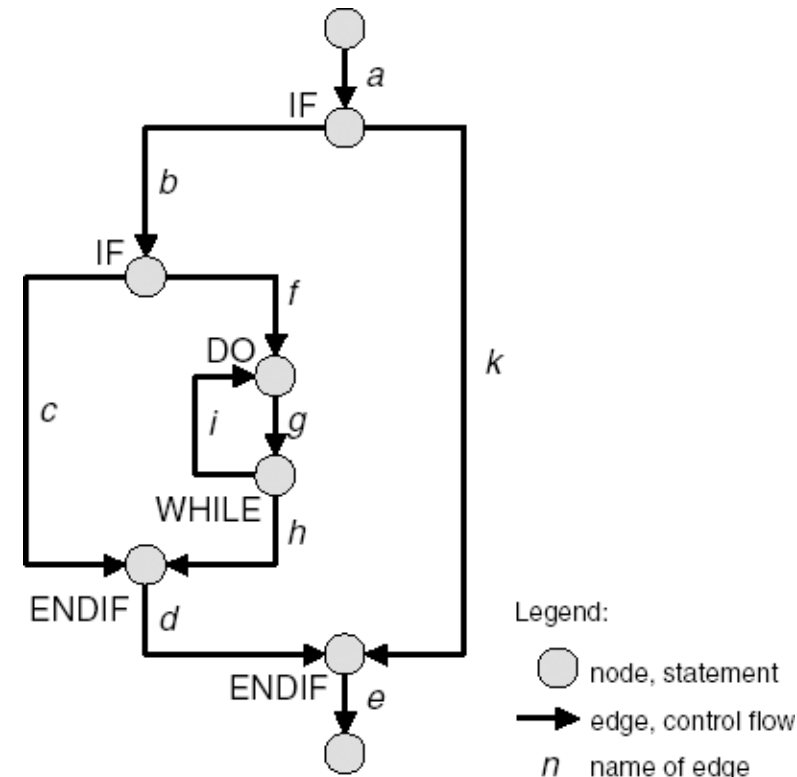
○ Zakonisht një cikel (loop) përsëritet më shumë se një herë. Sekuenca të mëtejshme të mundshme të degëve përmes grafikut të programit janë

- a, b, f, g, i, g, i, g, h, d, e

- a, b, f, g, i, g, i, g, i, g, h, d, e

- a, b, f, g, i, g, i, g, i, g, i, g, h, d, e etj.

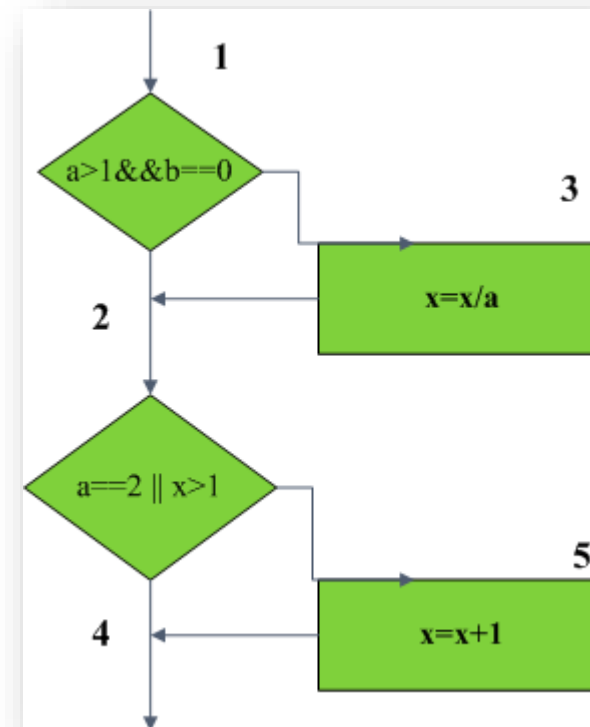
○ Kjo tregon se ekziston një numër i pacaktuar i rrugëve në grafikun e rrjedhës së kontrollit

Shembull: Testimi sipas metodës së kutis së bardhë

□ Trajtimi/mbulimi i deklarates

```
class CovrageTest
{
    public float proc(float a, float b, float x)
    {
        if ((a > 1) && (b == 0))
        {
            x = x / a;
        }
        if ((a == 2) || (x > 1))
        {
            x = x + 1;
        }
        return x;
    }
}
```


Shembull: Testimi sipas metodës së kutis së bardhë

- ❑ Rrjedhën e kontrollit të mbulimit:
- ❑ Statement coverage (Mbulimi i deklaratës)

- Test Case01 për 1-3-5
 - P.sh: $a = 2, b = 0, x = 3$.

- ❑ Branch coverage (Mbulimi i degës)

- Test Case01 për: 1-2-5
 - P.sh: $a = 2, b = 2, x = -1$
- Test Case02 për: 1-3-4
 - P.sh: $a = 3, b = 0, x = 1$

- ❑ Path coverage (Mbulimi i pathit /rrugë:)

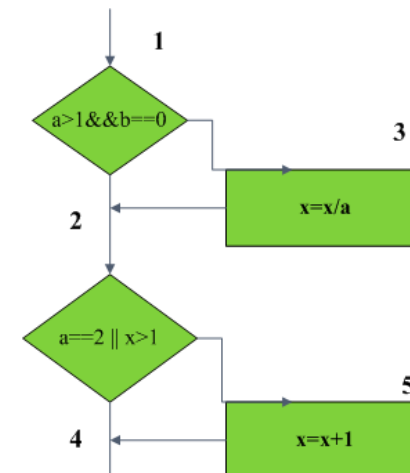
- Paths:
 - 1->2->4,
 - 1->2->5,
 - 1->3->4,
 - 1->3->5.

```
Statment Coverage
Test Case01 <a=2, b=0, x=3>
Statment Coverage x = 2.5
```

```
Branch Coverage
Test Case01 <a=2, b=2, x=-1>
Branch Coverage x = 0

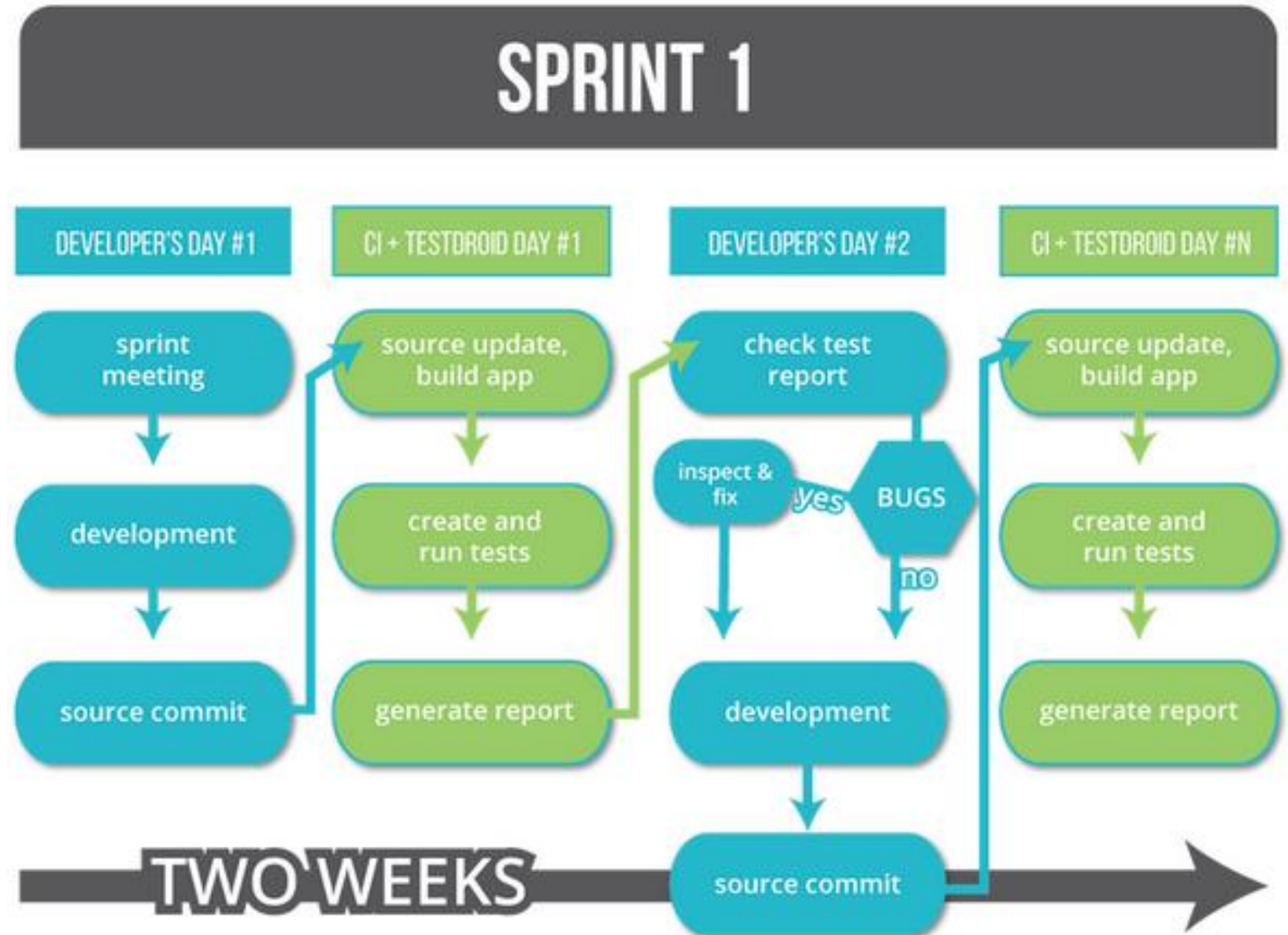
Test Case02 <a=3, b=0, x=1>
Branch Coverage x = 0.3333333
```

```
static void main(string[] args)
{
    CoverageTest ct = new CoverageTest();
    //Statement Coverage Test Case01
    float sc = ct.proc(2, 0, 3);
    Console.WriteLine("Statment Coverage \nTest Case01 (a=2, b=0, x=3)");
    Console.WriteLine("Statment Coverage x = "+sc+"\n");
    //Branch Coverage Test Case01 1-2-3
    Console.WriteLine("Branch Coverage \n\nTest Case01 (a=2, b=2, x=-1)");
    float bc1 = ct.proc(2, 2, -1);
    Console.WriteLine("Branch Coverage x = " + bc1);
    //Branch Coverage Test Case01 1-2-3
    Console.WriteLine("\nTest Case02 (a=3, b=0, x=1)");
    float bc2 = ct.proc(3, 0, 1);
    Console.WriteLine("Branch Coverage x = " + bc2);
    Console.ReadLine();
}
```


Shembull: Testim dhe modeline XP

THE VALUE OF TESTING IN MOBILE GAME DEVELOPMENT PROCESS

Ushtrime

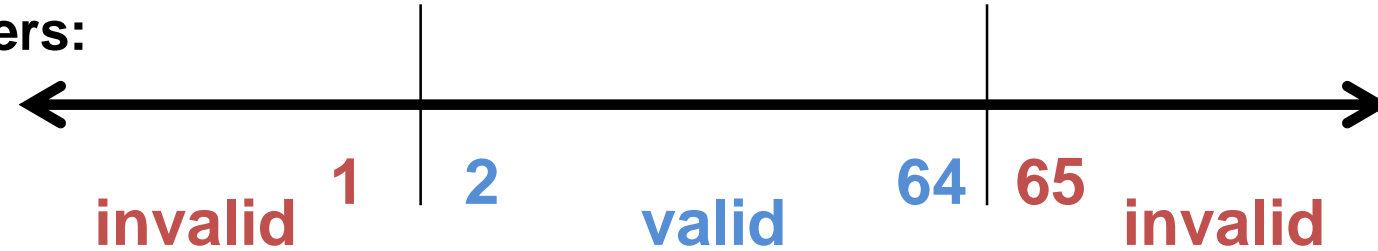

Shembull: Aplikimi për kredi

Emri i Klientit	<input type="text"/>	2-64 chars.
Numri i llogaris	<input type="text"/>	6 digits, 1st non-zero
Shuma e kredisë	<input type="text"/>	£500 to £9000
☐ Vitet e kthimit	<input type="text"/>	1 to 30 years
☐ Pagesa mujore	<input type="text"/>	Minimum £10
Term:		
Repayment:		
Interest rate:		
Total paid back:		

Emri i Klientit

Number of
characters:

Valid characters:

A-Z
- ' a-z
space

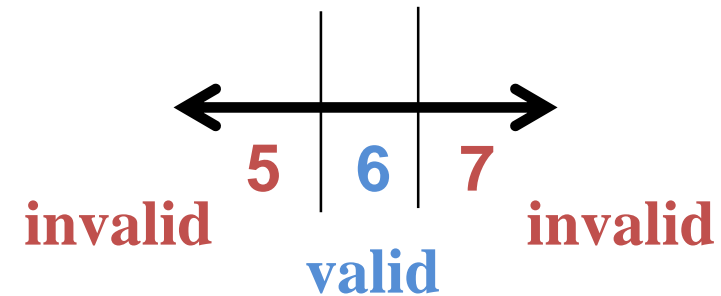
Any
other

Conditions	Valid Partitions	Invalid Partitions	Valid Boundaries	Invalid Boundaries
Customer name	2 to 64 chars	< 2 chars	2 chars	1 chars
	valid chars	> 64 chars	64 chars	65 chars
		invalid chars		0 chars

Numri i llogaris

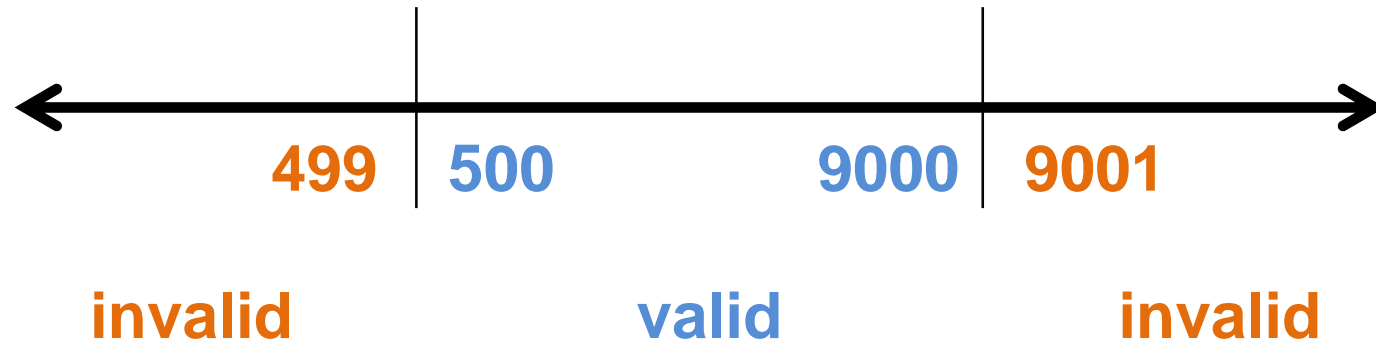
first character: **valid: non-zero**
invalid: zero

number of digits:

Conditions	Valid Partitions	Invalid Partitions	Valid Boundaries	Invalid Boundaries
Account number	6 digits	< 6 digits	100000	5 digits
	1 st non-zero	> 6 digits	999999	7 digits
		1 st digit = 0		0 digits
		non-digit		

Shuma e kredis

Conditions	Valid Partitions	Invalid Partitions	Valid Boundaries	Invalid Boundaries
Loan amount	500 - 9000	< 500	500	499
		> 9000	9000	9001
		0		
		non-numeric		
		null		

Mostra e vendimeve

Conditions	Valid Partitions	Tag	Invalid Partitions	Tag	Valid Boundaries	Tag	Invalid Boundaries	Tag
Customer name	2 - 64 chars	V1	< 2 chars	X1	2 chars	B1	1 char	D1
	valid chars	V2	> 64 chars	X2	64 chars	B2	65 chars	D2
			invalid char	X3			0 chars	D3
Account number	6 digits	V3	< 6 digits	X4	100000	B3	5 digits	D4
	1 st non-zero	V4	> 6 digits	X5	999999	B4	7 digits	D5
			1 st digit = 0	X6			0 digits	D6
			non-digit	X7				
Loan amount	500 - 9000	V5	< 500	X8	500	B5	499	D7
			>9000	X9	9000	B6	9001	D8
			0	X10				
			non-integer	X11				
			null	X12				

Dizajnimi i rasteve të testimit

Test Case	Discription	Expected Outcome	New Tags Covered
1	Name: John Smith Acc No: 123456 Loan: 2500 Term: 3 years	Term: 3 years Repayment: 79.86 Interest rate: 10% Total paid: 2874.96	V1, V2 V3, V4, V5.....
2	Name: Dardan Thaqi Acc No: 100007 Loan: 500 Term: 1 years	Term: 1 years Repayment: 44.80 Interest rate: 7.5% Total paid: 537.60	B1, B3, B5,.....

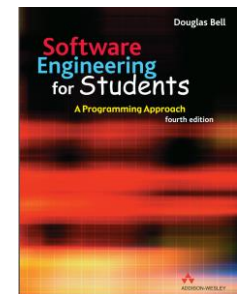

Referencat

Kapitulli 8: Software Engineering. 9th ed. By Ian Sommerville

Kapitulli 19: Software Engineering for Students. A Programming Approach. Fourth Edition. by DOUGLAS BELL

Referenca

